

ÖREBRO- KAROLINAREN

Årsskrift utgiven av
SÄLLSKAPET ÖREBRO-KAROLINARE I STOCKHOLM
OCH SÄLLSKAPET KAROLINARE I ÖREBRO

Nummer 76 · 2016

Innehåll

Sällskapens styrelser		4
Förord		5
Stipendiat Herman Sollerman	<i>Pehr Thermaenius</i>	6
Kårordförande Kajsa Skinnars	<i>Pehr Thermaenius</i>	9
Återinvigningen	<i>Roland Ericsson</i>	12
Krönika över läsåret 2105-2016	<i>Anders Duvkär</i>	13
Hitta ”hem”	<i>Erland Bohlin</i>	17
Rollspel på Karro	<i>Anders Hagsten</i>	18
Rollspel i Slovakien		20
Barfothens alm omplanterad	<i>Rolf Rulander</i>	23
Högtidstal 2016 till studenterna på Karolinska gymnasiet	<i>Roland Ericsson</i>	24
Saknas: Karros fana	<i>Erland Bohlin</i>	27
Är det något särskilt med Karro?	<i>Pehr Thermaenius</i>	28
En härlig bok	<i>Erland Bohlin</i>	32
Vad en tidningsanka kan leda till, Örebro aftonskola 1944-1967 (från och med 1960 Karolinska aftonskolan)	<i>Per Restadh</i>	33
Sällskapets stipendiater 2016		38
60-årigt studentjubileum	<i>Anders Erkman</i>	39
Återträffen		40

Sällskapet Örebro-Karolinare i Stockholm Styrelse

ORDFÖRANDE

Lars Blomberg
Rådmansgatan 84
113 29 Stockholm
tel. 08-30 30 57

SKATTMÄSTARE

Bengt Wernersson
Idunavägen 11
181 61 Lidingö
tel. 08-766 29 39
bengt_wernersson@
hotmail.com

SEKRETERARE

Rolf Rulander
Laggagränd 4
194 51 Upplands Väsby
tel. 08-590 802 07
ur.rulander@gmail.com

LEDAMÖTER

Bengt Ekström
Karin Magnusson
Jan Mårtenson
Per Restadh

Årsavgift 100 kr. Bankgirokonto 296-5127

Sällskapet Karolinare i Örebro Styrelse

ORDFÖRANDE

Roland Ericsson
Björnbärgsgatan 3
703 60 Örebro
rolanda.ericsson@tele2.se

KASSÖR

Björn Zötterman
Långrevsgatan 30
133 43 Saltsjöbaden
bjorn@zotterman.net

SEKRETERARE

Lasse Hallmén
Sörbyallén 4 B
702 17 Örebro
lars.hallmen@telia.se

LEDAMÖTER

Erland Bohlin
Barbro Torpfeldt

Årsavgift 100 kr. Bankgirokonto 466-9008

Förord

De flesta inslagen i detta nummer av Örebro-Karolinaren berör "Nya Karro", dvs den genomgripande renoveringen och tillbyggnaden av skolan. Det är väl bara nostalgiska jubileumsstudenter som saknar de trånga toaletterna och enfärgade väggarna, för alla andra är förtjusta över de fräscha lokalerna.

Att eleverna är ambitiösa och att undervisningen ligger på hög nivå visar såväl elevkårsordförandens tal vid återinvigningen och stipendiatintervjuerna som berättelsen om det framgångsrika FN-projektet.

En fråga aktualiseras i en av intervjuerna: Hur ska vi locka de nya piltarna att bli medlemmar i våra alumniföreningar? Det är lätt att säga att vi lever med en strypsvara, snart har vi inga medlemmar kvar som gått sina åtta år på Karro och levt med skolan och dess föreningar och kan känna solidaritet med sin gamla skola. Jubileumsträffarna har kunnat fungera som rekryteringstillfällen för att nå just dem. Men för många av de nya gymnasisterna, förlåt! gymnasieeleverna heter det ju numera, är skolan en treårig passage mellan de nio åren i grundskolan och livet. Karro har ett aktivt elevråd, och en engagerad Krampenpepp, vilka betyder mycket för den berömda Karroandan och flera traditioner, men det är inte riktigt detsamma som t ex Brage och Hedera.

Att sällskapen bidrar till stipendiergnet vid studentexamen, förlåt! teornas avslutning, är en sorts reklam och ett bra argument för att motivera medlemsavgiften, men hur ska vi undgå att inte bara informera om att vi finns utan också locka nya medlemmar?

Till att börja med kan vi, som redan är medlemmar, ålägga oss att föreslå dem vi möter och som visar sig ha Karro gemensamt med oss, men som ännu inte valt att bli medlemmar, att sätta in sin hundralapp på något av våra konton.

Men för att på längre sikt garantera att våra sällskap överlever, måste vi hitta vägar till de nya piltarna. Vilka? Har du något förslag ber vi dig vända dig till någon styrelsemedlem.

**ERLAND BOHLIN, ROLAND ERICSSON, PER RESTADH, ROLF RULANDER
OCH PEHR THERMAENIUS**

Stipendiat Herman Sollerman

Herman Sollerman fick ett av våra stipendier i våras. Det var lärarna som drog Herman till Karro och han siktar själv på att bli lärare. Foto: Pehr Thermaenius

Herman Sollerman fick i våras ett av våra stipendier, 10 700 kronor ur Gellerstedtska fonden. Pengarna gick åt när han i augusti flyttade till Göteborg för att börja studera teknisk fysik på Chalmers.

”Jag siktar på att bli lärare”, berättade han då vi träffades i augusti. Vi satt i Urban Ursings rum, dit Herman hade nyckel eftersom han var lärare i sommarskolan.

Bara några månader efter studentexamen i våras hade han alltså bytt sida och satt sig i katedern.

”Men jag känner mig inte som lärare, jag ligger lite på gränsen mellan elev och lärare. Mina elever är bara ett år yngre än jag.”

Och förresten vill han inte sitta i katedern. Herman har bestämt att han inte ska vara en lärare som bara berättar för eleverna hur man löser matematikuppgifter.

”Jag vill att eleverna ska tänka ut saker själva och dra egna slutsatser och komma på lösningarna med hjälp av ledtrådar.”

Det här sättet att lära sig fick Herman själv vara med om när Karro flyttade tillbaka till Karro i vintras. I några av de nya lektionssalarna finns gruppbord som har whiteboard i skivorna. Där kan eleverna sitta tillsammans och rita upp lösningar på problemen.

Som exempel berättade Herman hur läraren Ola Jävergård drog nytta av den här nya idén under en fysiklektion som handlade om kaströrelser.

”Vi fick lära av varandra. Den som kom på en lösning fick förklara för de andra. Att förklara för andra är ett bra sätt att lära sig.”

Det var lärarna som drog Herman till Karro. De gjorde ett gott intryck när skolan visade upp sig.

”Jag kände att de här människorna kan jag lita på.”

Dessutom kände Herman några som gick på Karro och de talade gott om skolan. De berättade om gemenskap, många vänner och tillhörighet. Ändå var det nervöst att börja.

”Det var annorlunda än något som jag hade varit med om tidigare. Det var helt nytt och jag kände ingen. Gymnasiet var stort.”

Det är här som Karros föreningar har sin uppgift. Hermans råd till nybörjare är:

”Lägg inte alltför mycket tid på att studera. Lägg också tid på det sociala. Se till att träffa folk från alla program. Njut av tiden på Karro.”

Vad tror du lärarna säger om det rådet?

”Jag tror att lärarna älskar det.”

Men det är ju lätt för dig att säga så, du som kom in på Chalmers både på betygen och på högskoleprovet. Andra måste kanske kämpa mer än du för att komma in?

”Jag tycker att man ska ha en hälsosam inställning till studierna. Man blir trött av att plugga för mycket och man har kastat bort tiden på Karro om man bara har studerat i tre år.”

Så Herman var aktiv i det Karro som inte är plugget. Bland föreningarna valde han Peppet, vars uppgift är just att peppa Karros lag i Krampen mot Risbergska (framöver mot Rudbecksgymnasiet, det vill säga gamla Teknis).

Dessutom var han förstås aktiv i själva plugget. Herman tror att han fick sitt stipendium dels för sina betyg, dels för att lärarna rekommenderade honom.

”Jag har haft en god relation med alla lärare. Jag har talat med lärarna om undervisningen. Då får man lära sig saker bortom föreläsningarna.”

Skolans historia är något annat som Herman fick med sig från Karro, och som också är bortom föreläsningarna. Han tycker att Karro är en spännande blandning mellan historien och det som är modernt.

”Man känner att man är en del av något större när man går på en skola som inte är bortglömd om fem år. Så många människor som har gått här, så många händer som har varit här och rört vid skolan.”

Men är skolan verkligen bättre nu bara för att den har en historia? Ser du någon på porträtten i aulan som du skulle velat haft som lärare?

”Nej”, medger Herman, men han vet också att det har funnits starka lärare på Karro, med nytt tänk. Till exempel de som byggde upp det biologiska museet.

”Att gå på Karro är som att besöka en historisk plats. Man får vara en del av historien.”

Nu har tiden efter Karro börjat för Herman. Han hoppas att då och då stöta ihop med sina skolkamrater. Det händer kanske om 30 år.

”Vi kommer att känna igen varandra direkt.”

När vi möttes i augusti såg han fram emot att börja på Chalmers. Det råd han fick inför starten var att hänga med från början, att det är farligt att halka efter. Han förstod att det inte skulle räcka att ha en hälsosam inställning till studierna.

PEHR THERMAENIUS

Kårordförande Kajsa Skinnars

Kajsa Skinnars slutade som ordförande i Karros elevkår i mars och slutade på Karro i våras. När hon talade vid invigningen i vintras berättade hon om skolans väggar. De gör individer till vänner, sa hon. Foto: Pehr Thermaenius.

När Kajsa Skinnars talar om sig själv och Karro använder hon ordet patriot. Så här sa hon när hon talade i aulan i vintras då skolan återinvigdes efter ombyggnaden:

”Jag är stolt så jag spricker över vår skola.”

Kajsa talade i egenskap av elevkårens ordförande. Det uppdraget hade hon under ett år fram till mars i år. Under året dessförinnan var hon sekreterare. Hon var aktiv i elevkåren under nästan hela sin tid på gymnasiet utom under de sista månaderna före studentexamen i våras. Det var en besvärlig tid för en som var van att få förverkliga sina idéer.

”Då fick jag bita mig i tungan.”

Bland det första som Kajsa fick göra som representant för Karroeleverna var att träffa kommunens politiker och argumentera för att bevara det biologiska museet. Och politikerna lyssnade, det var en viktig upplevelse.

”Att bli lyssnad på”, är ord som Kajsa använder när hon berättar om sin tid på Karro. Lärarna och skolans ledning lyssnade. Det säger mycket om dem men det säger också mycket om eleverna och deras elevkår. Det är tydligt att eleverna sa sådant som det är värt att lyssna på.

Kajsa berättar att hon under sin tid som ordförande lärde sig en av diplomatin grundregler: Man ska välja sina strider. Alltså, en kårordförande som går på och ställer krav om allt blir till sist inte lyssnad på så noga. Men en ordförande som koncentrerar sig på det viktigaste har större framgång.

Som exempel berättar Kajsa att hon gick med på att ha elevkårens medlemsmöten efter skoltid för att ha kraft att förmå skolan att släppa till lektionstid för det viktigaste mötet, årsmötet, då hon var angelägen om att få många deltagare.

”Det var ett samarbete med skolans ledning och det var ganska mycket vär förtjänst. Det var diskussioner som jag är stolt över”, säger Kajsa.

Och ”stolt” är ett annat av de ord som hon använder några gånger när hon berättar om sin Karrotid.

”Jag är stolt över talet i aulan”, säger hon. Och åhörarna lyssnade – kommunpolitikerna i aulan och eleverna i sina klassrum, där de fick se invigningen på TV. Kajsa fick klappar på axlarna och inte en enda sa: ”Bra, lilla gumman”.

I talet berättade Kajsa varför hon är Karropatriot och sprickfärdigt stolt över sin skola.

”De här väggarna gör individer till vänner”, sa hon.

Själv valde hon Karro inte i första hand för undervisningen – i Örebro finns det ju flera andra skolor med samhällsvetenskapsprogrammet – utan för det hon hört om föreningarna och stilen på skolan: ”bohemiskt, uttalat hipster, mycket second hand, inte så mycket märkesgrejer.” Hon gillar blandningen på Karro, med esteterna och naturvetarna.

”Kultur och vetenskap möts, det låter lite kitschigt, men det har ett värde.”

Hon berättar att hon möttes av vänskap och respekt i skolan.

”Man får bestämma vem man vill vara och själv forma sin person. Jag har fått allt som jag kunde få. Jag är fullmatad med självsäkerhet och trygghet.”

Kajsa gav sig in i Karrolivet redan från början. Hon var på väg till tidningen Leif International, men hamnade i elevkåren med uppgiften att sköta formalia.

”Jag var aktivt engagerad, helt och fullt. Det syns på mina betyg, men det har givit mig så mycket.”

Så småningom blev hon dessutom fångad av skolans historia med en lång rad intressanta elever och lärare genom tiderna.

”Man vet att man är en av många.”

Vad mer skulle du vilja veta? Vad tycker du att vi ska skriva om i vår Årsskrift?

”Jag vill läsa om hur det var att gå på Karro i olika tider. Hur var en skoldag 1977 eller 1956?”

Och du vill kanske bli medlem i vårt sällskap?

”Jag är ganska lättlockad – men jag vet inte hur man blir medlem.”

Ojdå. Inte ens till elevkårens ordförande har vi förmått ge en tydlig inbjudan att bli medlem. Här har vi goda möjligheter till förbättring så att vi kan sänka sällskapets medelålder.

För dem som gick åtta (eller nio) år på Karro är tre gymnasieår en kort tid. Men Kajsa är klar.

”Det är dags för mig att sluta”, säger hon.

Närmast ska hon ägna några år åt att ”lära mig om mig själv”. Sedan ska hon åka till Uppsala för att bli ämneslärare.

”Samarbetet med rektorer och lärare har fått mig att vilja bli lärare.”

PEHR THERMAENIUS

Återinvigningen

Det var en lättad rektor Annika Kronwall steg upp på podiet i aulan den 28 januari 2016 och kunde konstatera att skolan åter kunde tas i bruk. Hon gav berömande ord åt det kommunala fastighetsbolaget Futurum och NCC som på ett synnerligen professionellt sätt genomfört ombyggnadsarbetena. Det har funnits mellan 100 – 200 arbetare på skolan under ombyggnadstiden och arbetena har flutit på friktionsfritt.

Den person som haft fullständig kontroll på de ca 4 500 flyttkartongerna där det mesta packats ned var vaktmästaren Torbjörn Larsson. Ville man ha tag på något visste han precis var detta fanns. En som hade klart för sig vad som skulle vara kvar på skolan, vad som skulle till Stadsarkivet och vad som skulle slängas var förre läraren på skolan Erland Bohlin. Han har också tillsammans med förre rektorn på skolan, Lasse Hallmén, sett till att skolan utsmyckats med olika fotomontage m.m.

I sitt högtidstal nämnde vår landshövding Maria Larsson att hon med stort intresse följt byggnadsarbetena från slottet. Den bästa utsikten hade hon från ett ganska litet rum. Hon sade att det ibland kunde bli ganska långa sittningar där.

Gymnasiechefen Anders Duvkär lät nästan som Sven Jerring i det berömda referatet av en fotbollsmatch mot Japan. I Anders Duvkärs tal blev det i stället för japaner, lokaler, lokaler, lokaler, lokaler. Han kände frustration över att pedagogik och skolutveckling var tvunget att stå tillbaka under lång tid. Han sade också att skolan inte får bli för fin trots att eleverna nu har fått guldmålade skåp.

Den musikaliska inramningen var av högsta kvalitet och det är inte svårt att förstå att Karolinskas Kammarkör även rönt internationell berömmelse. Feststämningen förstärktes ytterligare då ”konfetti-kanoner” avfyrades från läktarna.

Fler detaljer från återinvigningen finns i Anders Duvkärs trevliga krönika.

ROLAND ERICSSON

Krönika över läsåret 2015-2016

Äntligen kunde skolstarten ske på Karro och det var fantastiskt att åter flytta tillbaka till de vackra, varsamt renoverade lokalerna! NCC och Futurum har verkligen gjort ett fantastiskt fint jobb och ett särskilt tack vill jag rikta till projektledaren på Futurum, Bengt Asplund, som med stort engagemang och kunskap varit "mastermind" bakom hela projektet. Tyvärr blev dock inte Stallet inflyttningsklart förrän till sportlovet 2016 och inte heller var de två nybyggnationerna färdiga. Skolrestaurangen blev färdigställd under senhösten 2015 och Olympos – estetbyggnaden – till vårterminsstarten 2016. Jag vill verkligen rikta ett stort tack till alla medarbetare och alla elever för det tålamod och den professionalism som alla visade under den ansträngande tiden av byggnationer.

Bild som visar del av den nya skolrestaurangen som går i ton gult och vitt.
Foto: Madelene Lagerlöf.

Särskilt intressant är också det antikvariska utlåtande som gjorts vid ombyggnationen. Det har genomförts av Leif Göthberg, Arkitektur och Byggnadsvård AB, på uppdrag av Futurum. Jag kan inte låta bli att ta med en bild därifrån, samt följande slutfras. "Antikvariska värden enligt krav i detaljplanen har uppnåtts i den mån det varit möjligt i förhållande till de höga krav som gäller för tekniska egenskapskrav enligt PBL på en byggnad som Karolinska skolan."

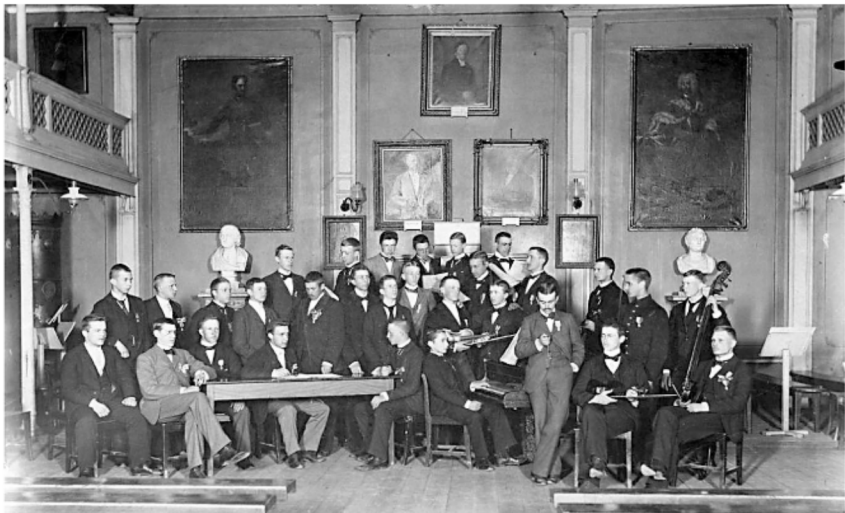
Ett stort tack vill jag också rikta till Erland Bohlin för hjälp med återplacering av all konst, samt bevakare av den historiska traditionen

Väggmålningen skridskoåkarna från 1910 av Algot Ringström är rengjord av konservator Gabor Pasztor. Även gipsbysten av gymnastikfader Ling har "dammats av". (Foto Leif Göthberg)

och där skolan på ett fint sätt bundit samman tradition med framåtanda och utveckling.

Även Lasse Hallmén måste tackas för sitt "grävande" i stadsarkivet och de fotocollage som blev resultatet av det. De stämmningsfulla historiska collagen finns att beskåda i Huvudbyggnaden och i Sibirien. Nedan ett exempel från Stadsarkivet.

Aulan 1891. Visar medlemmarna i Brage. Foto: Stadsarkivet via Lasse Hallmén

Jag vill också tacka styrelserna för Sällskapet Karolinare i Örebro samt Sällskapet Örebro-Karolinare i Stockholm för deras stöd till skolan under den stora ombyggnationen.

Nu undrar ni säkert alla också vad som händer med det biologiska museet som varit i malpåse en längre tid. Äntligen är det klart med konservator, Jeanette Setterberg, som påbörjar renoveringen av föremålen i september 2016, vilket känns så skönt. Medel som bekostar renoveringen kommer från Museets stipendiefond, samverkansavtal med Örebro universitet tack vare f.d. rektor Jens Scholin, samt en summa från Förvaltningen för utbildning, försörjning och arbete. Förhoppningen är sedan att museet ska vara en levande del av skolan och Örebro kommun.

Naturligtvis måste jag också nämna den högtidliga invigningen som gick av stapeln den 28/1 2016. Konferencier och sluttalare var rektor Annika Kronwall som höll ihop den fina tillställningen. Inbjuden högtidstalare var närmaste "grannen" landshövding Maria Larsson. Maria höll ett mycket fint tal där hon knöt ihop dåtid med nutid och liknade det med ett spjutkast in i framtiden. Kommunstyrelsen nya ordförande, tidigare ordförande i Programnämnd Barn och Ungdom Kenneth Nilsson, samt VD för Futurum Göran Lunander talade också, samt undertecknad. Jag nämnde bl.a. följande:

"Karro är en pärla bland gymnasieskolor i Sverige och något alla Örebroare borde vara stolta över. Att ha ett sådant anrikt traditionsrikt och modernt läroverk i sin stad förpliktigar! Jag hoppas nu att den varliga förvaltningen och utvecklingen av skolan fortsätter in i framtiden och att piltar med drömmar om "den ljusnande framtid" fortsätter att springa ut från ekporten även om 100 och 200 år!"

Det i min mening bästa och mest gripande talet höll dock Elevkårens ordförande, Kajsa Skinnars. Med stort engagemang och stor inlevelse höll hon ett fantastiskt tal kring vad det innebär att vara elev på Karro och vad Karro och alla dess medarbetare gett eleverna av kunskap och framtidstro. Vi fick också lyssna på vacker musik från skolans elever samt körmusik av skolans Kammarkör. Därefter bjöds det på snittar och bubbel. Festligheterna fortsatte i dagarna fyra och lärarna bjöds på personalfest samt kompetensutveckling av bl.a. Kairos Future.

Invigingsgonggong av landshövding Maria Larsson. Foto: Lasse Hallmén

Elevkårens ordförande Kajsa Skinnars. Foto: Lasse Hallmén

Gymnasiechef Anders Duvkär. Foto: Lasse Hallmén

Studiemässigt fortsätter Karro att visa väldigt fina resultat med hög måluppfyllelse bland eleverna och en hög procent som går ut med examensbevis från sina program. Detta är särskilt glädjande, att eleverna fortsätter att prestera bra och det mycket tack vare alla fantastiskt engagerade lärare och övriga medarbetare på skolan.

En händelse som är värd att kommentera lite extra är det stora FN-rollspel, SweMUN, som ägde rum på skolan i april 2016. SweMUN är Svenska FN-förbundets årliga nationella FN-rollspel för gymnasieelever. Konferensen SweMUN (Sweden Model United Nations) är utformad som ett FN-rollspel där deltagarna agerar diplomater för ett land i FN och diskuterar aktuella internationella frågor utifrån landets ståndpunkter. Karro stod som värd i år och det var imponerande att se alla elever som med liv och lust tog sig an de olika uppdragen. Sammanlagt 140 elever deltog i rollspelet varav ca 90 stycken kom från andra delar av Sverige. Ett varmt tack till alla hårt arbetande lärare på Karro som gjorde detta möjligt. En imponerande insats!

Slutligen kändes det fantastiskt med studentexamen 2016, med alla våra elever och medarbetare på plats och med studenter och Karropiltar som sprang ut genom ekporten till en hoppogivande framtid!

ANDERS DUVKÄR

fram till 2016-01-04 Gymnasiechef Karolinska skolan,
fr o m 2016-04-01 Utbildningschef för Gymnasiet och vuxen-
utbildningen i Örebro kommun

Hitta "hem"!

Örebro-Karolinarnas hemsida finns i "källaren" till Karros egen sida, www.orebro.se/karolinskagymnasiet. Där kan du t ex läsa Örebro-Karolinaren 2008-2015 (fylls på!) och hitta länkar till Stadsarkivets katalog över både skolans arkiv och de bägge Karolinärföreningarnas arkiv. Googla på Örebro-Karolinaren 2008 (osv), resp Karolinska gymnasiet – Om skolan – Skolans historia – Länk till Stadsarkivet. Googlar du Karolinska skolans historia berättad av... kan du höra ett 45 min långt föredrag (med få bilder) som jag höll för lärarna i december 2015.

ERLAND BOHLIN

Rollspel på Karro

Läsåret 2015 – 2016 har innehållit flera intressanta rollspelsinslag på Karolinska gymnasiet. Sedan flera år har vi på skolan anordnat KaMUN (Karolinska Gymnasiet Modeling United Nations). I och med att vi är en FN-certifierad skola får vi, med svenska FN-förbundets hjälp, skicka elever på ordförandeutbildning och vi låter våra elever hålla i våra egna rollspel. Det är en spännande utmaning för våra 18-åringar att leda ett rollspel med 120 deltagare!

I februari anordnade vi som vanligt vårt egna KaMUN, där elever på andra året på Samhällsvetenskapliga och Humanistiska programmet deltar. Humanisternas bidrag är att agera medier och det brukar de göra med kritiska ögon.

För de elever som gick på programfördjupningen Internationella Relationer på Sam fanns i april en extra chans att få delta i ett ännu ett rollspel – SweMUN (det nationella FN-rollspelet) – eftersom det anordnades på Karro. Under tre dagar invaderades skolan av omkring 100 delegater från hela Sverige tillsammans med lärare och personal från svenska FN-förbundet.

Det var givetvis en stor logistisk utmaning att få så många extra elever på skolan, men samtidigt en färgklick för alla piltar att få se ”SM i FN-rollspel” på deras egen skola. Många på skolan var involverade: Förutom personalens planering under många månader så deltog också SaHu-elever som fixare och media. Estet-elever bidrog med underhållning vid invigning, avslutning och fest.

I vanlig ordning är det mer eller mindre kaotiskt på ett rollspel. Resolutioner skrivs, förhandlas, lobbas, skrivs om, debatteras o s v. Eleverna/delegaterna är frustrerade, arga, glada ...

Det var givetvis extra roligt att få äran att anordna SweMUN i vår nyrustade vackra skola. Rollspelets Säkerhetsråd höll t ex till i Gamla Rektorsrummet. De frågor som diskuterades handlade exempelvis om situationen i Burundi, minor och könsstympning.

För tre av presidieledamöterna var SweMUN lite extra kul. Lovisa Persson, Benjamin Sundström och Papola Azad Sadik tog nämligen studenten från Karro ett knappt år tidigare. De var då också i Söul på världspolitiskt rollspel som stipendiater (se Örebro-Karolinaren 2015). Nu åker de land och rike runt för att hålla i rollspel på andra skolor.

Ett par veckor efter det nationella rollspelet var det dags för fyra piltar att testa sina diplomatiska talanger på internationell nivå. Josefin Gustavsson, Lynnette Andersson, Didrik Lerjeryd och Christoffer Solberg åkte, tillsammans med lärarna Stina Granberg och Anders Hagsten, till Zilina i Slovakien för att delta i ZaMUN. Där fick de träffa delegater från flera europeiska länder och dessutom Indien samt Israel. Det är självklart en enorm upplevelse att få vistas i en sådan internationell miljö!

Här står de med sina certifikat som bästa delegation (från vänster): Lynnette Andersson, Josefin Gustavsson, Christoffer Solberg och Didrik Lerjeryd.

Eleverna arbetade stenhårt för att såväl driva Rysslands linje som att nå bra förhandlingslösningar i frågorna, som bland annat berörde ungdomsarbetslöshet och migration. Även om inte Rysslands resolution fick tillräckligt stöd för att röstas igenom så var Karroeleverna nöjda – de blev nämligen – i hård konkurrens - utnämnda till bästa delegation!

En värdigare avslutning på Karros rollspelsår går inte att finna. Under kommande läsår fortsätter vi med rollspel. Alla ettor kommer att genomföra ett EU-rollspel under våren och till KaMUN kommer vi också bjuda in deltagare från andra skolor i Europa. Vi lär få anledning att återkomma mer om det i kommande Örebro-Karolinaren.

ANDERS HAGSTEN

lärare Karolinska gymnasiet

Rollspel i Slovakien

De fyra karropiltarna Josefin Gustavsson, Lynnette Andersson, Christoffer Solberg och Didrik Lerjeryd från 3:e året på SA-programmet deltog i FN-rollspelet ZaMUN i staden Zilina i Slovakien, där de agerade delegater från Ryssland. Där träffade de andra elever från olika delar av världen som alla tog del av detta rollspel som pågick i tre dagar.

Deras resa dokumenterades på karroatZaMUN.wordpress.com, en webbsida varifrån vi publicerar några utdrag.

ZaMUN day 1

Nu ligger vi utslagna på hotellrummet efter vår första dag på ZaMUN. Dagen inleddes med några spännande, samt några alldeles för långa öppningstal.

Det skilde sig ganska mycket åt hur väl förberedda delegaterna var i utskotten, för flera var det första gången de deltog i ett rollspel och de var lite yngre än väntat. Vi var lite besvikna på att ordningsreglerna inte efterföljdes så mycket och att det var för avslappnad ton i rollspelet. Antar att SveMUN och KaMUN har satt ganska höga standarder för oss. Men vi körde på som vi anser att det ska vara ändå! I mitt utskott rörande migrationskrisen, så har vi efter en hel del heta diskussioner upprättat ett smått motsträvigt samarbete med USA, UK, Kina m.fl. då vi alla mot förmodan strävade mot samma mål. Selektiv invandring, att suveräniteten och begränsade finansiella resurser hos länder ska respekteras, samt att fokus ska läggas på att lösa situationen i Syrien. Lynne är på krigsstigen och planerar att släppa vetobomben imorgon i sitt utskott. Let the russian bear awaken...

/ Josefin

From Russia with love

Nu har ännu en dag passerat... Våra utskottsförhandlingar är klara och vi har stigit in i General Assembly. Vi tycker det är svårt att upprätta några block och samarbeten när det är många som inte är insatta i landets ståndpunkt, samt handlar med sina kompisar istället för suitable partners. Ordföranden här uppskattar tydligen skoj och stöj och gör det hela tiden till en del av schemat. Till exempel ska alla som misskött sig (t.ex. kommit sent) upp och dansa och sjunga framför alla. Maybe a good idea in theory, men det blir ganska

irriterande när man är motiverad och engagerad till att arbeta fram ambitiösa resolutioner. Vi har lyckats skydda Rysslands intressen igenom alla utskott, även om vi inte lagt fram en egen resolution. Något som vi dock önskar göra i General Assembly imorgon då vi behandlar frågan om hur man ska övergå från fossila bränslen till förnybar energi. Så snart ska vi sätta oss tillsammans för att arbeta fram ett draft som får alla att tappa hakan hehe.

Ikväll var det även ZaMUN party. Vi gick dit för att kolla läget men tydligen så är slovakerna ännu mer icke inbjudande än svenskar haha. Många verkar ha letat sig iväg till bättre fester, dock så känner vi att vi vill satsa på vår resolution istället och lägga fokus på det ikväll.

Bästa delegation!

Idag har vi tillbringat hela dagen i General assembly och nu är ZaMUN äntligen slutfört. Vår resolution fick inte så mycket uppmärksamhet som vi önskat utan många gick till United Kingdom istället som la fram en resolution tidigt på morgonen. Efter MYCKET jobb så fick vi till slut fram en resolution tillsammans med sponsorerna Brasilien, Saudiarabien och USA. Vi la fram en motion för att behandla vår gemensamma resolution men motionen blev nedröstad. Om alla följt sitt lands rätta politik hade vår definitivt gått vidare med tanke på vilka som la fram den, men men... Ytterst besvikna på den fronten. Vi markerade dock ett stadigt AGAINST i rysk ushanka (mössa) när det kom till att rösta på United Kingdoms resolution.

Efter avslutad generalförsamling gick vi vidare för avslutningsceremonin, där vi lyckligtvis blev utnämnda till bästa delegation genom rollspelet!! Vi tyckte det kändes otroligt skönt att få lite bekräftelse på att de uppskattade och uppmärksammade vårt jobb igenom rollspelet!

To sum it up, vi har haft otroligt kul här i Slovakien och vi är stolta över vår prestation! Vi är besvikna på det slappa upplägget som gällde här, men vi har definitivt lärt oss mycket och blivit säkrare i språket och i de behandlade ämnena. Kanske får vi komma tillbaka som ordförande nästa år för att visa var skåpet ska stå! Imorgon flyger vi tillbaka till Sverige!

Sista dagen

Nu börjar vår tid här i Slovakien dra mot sitt slut och vi kände att det är en dags för allmän reflektion över vår tid här. Det har varit en hård kamp mot slovakisk influensa, tveksam tidsdisponering och opålästa delegater. Vi skall dock åka hem med rak rygg och gott mod efter vår fantastiska insats under General Assembly där vi diskuterade miljöfrågan. Vi kom till den sista dagens förhandlingar med en resolution vi ansåg vara heltäckande och helt i fas med vad Ryssland skulle velat ha i verkliga General Assembly.

Efter ett mycket slitsamt lobbyingarbete, där vi sprang runt som yra höns för att få så många signaturer som möjligt inledde vi ett samarbete med länder såsom Brasilien, Saudiarabien och även USA, som var öppna för att lägga våra meningsskiljaktigheter åt sidan för att gemensamt arbeta för en bättre miljö. Vi kände oss därför starka när vi la fram en motion för att presentera vår Draft Resolution. Efter att blivit knivhuggna i ryggen av flertalet U-länder, som inte verkade inse att det kanske inte är något som ligger i fas med deras utrikespolitik att ställa sig emot den ryska björnen, blev vår motion nerröstad och vi fick inte möjligheten att presentera vår resolution. Det faktum att vår resolution tyvärr inte diskuterades, stoppade dock inte presidiet från att personligt uttrycka sitt stöd för vår resolution. Den ansågs av dem som den mest realistiska och heltäckande av de resolutioner de hade fått in.

Detta stöd från presidiet visade sig extra tydligt då den ryska delegationen fick gå upp och ta emot pris för bästa delegation under dessa förhandlingar i General Assembly. Vi kände att detta pris var förtjänt då vi under hela förhandlingarnas gång lyckats vara seriösa, hålla oss on-topic och alltid kom med konstruktiva idéer på hur detta problem ska lösas. Viktigt är också att peka ut det faktum att vi alltid arbetade som ett lag där alla gjorde sin del i arbetet. Detta kändes som ett undantag från de flesta andra delegationer som i de flesta fall fungerade som en one man show, där endast en i delegationen försökte sköta allt.

Så när vi ser tillbaka på detta ZaMUN så ser vi tillbaka på ett givande samarbete med folk från flera olika länder. Att prata med folk från diverse olika länder såsom Grekland, Luxemburg och Slovakien har varit en givande upplevelse. Även om förberedelserna de olika delegaterna har gjort inför detta rollspel har varit olika, vilket har lett till en väldigt ojämn kvalitet på arbetet dessa delegationer har gjort, har det alltid varit intressant att få lära känna nya människor och ta en del av deras kultur.

Barfothens alm omplanterad

Den 5 september invigdes en nyplanterad "Barfothens alm" på Karros skolgård vid en ceremoni som leddes av skolans rektor Annika Kronwall. Trädet överlämnades till skolan av ordföranden i Sällskapet Karolinare i Örebro Roland Ericsson. Utbildningschef Anders Duvkär tog emot gåvan. För underhållningen svarade tre elever, Matilda Mossberg sjöng ackompanjerad av Ebba Högberg och Dennis Svennebäck. Trädet är placerat i en mindre inhägnad på skolgården utanför huvudbyggnaden. Framför trädet finns en platta som förklarar bakgrunden till planteringen. Den tidigare almen, som i verkligheten var en lönn, sågades ner år 2012 då den var i så dåligt skick att den hotade att ramla omkull.

Texten på plattan lyder:

"Barfothens alm"

Det här trädet, en Pelarformig silverlönn (*Acer Saccharinum* 'Pyramidale'), ersätter det träd som man tror har inspirerat Hjalmar Bergman när han i romanen "Markurells i Wadköping" (år 1919) skriver om "Barfothens alm", där en skara första- och andraklassare klättrar upp och ned för att få en blick in i de klassrum där avläggande av mogenhetsexamen ägde rum.

Trädet är en gåva till skolan från Sällskapet för Örebro-Karolinare i Stockholm och Sällskapet Karolinare i Örebro.

Trädet planterades år 2016.

ROLF RULANDER

Högtidstal 2016 till studenterna på Karolinska gymnasiet.

Kära studenter, lärarkollegium och ledamöter i Sällskapet Karolinare i Örebro. Jag heter Roland Ericsson och tog studenten här på "Karro" år 1965. Jag gick på den Allmänna linjens sociala gren. Den motsvarade i stort sett vad man i dag kallar det samhällsvetenskapsprogrammet. Det fanns också en språklig gren på allmänna linjen. Naturligtvis fanns det både latinlinje och reallinje men jag tyckte att den allmänna linjen passade mig bäst.

Studentexamen det året var uppdelad på fem dagar i slutet av april månad med den 30 april som sista dag. Det var den dagen som jag tog studenten. Det blev en festlig inramning eftersom den sammanföll med Valborgsmässoafton.

I den muntliga tentamen kom jag upp i biologi, engelska och samhällskunskap. Vid varje förhör fanns en särskilt förordnad censor vars uppgift var att se till att tentamen gick rätt till. Censorerna kom från Uppsala universitet och var professorer där. De hade rätt att ta över förhören om de fann anledning till detta. Detta hände vid förhöret i biologi. Där fick jag inför censorn på svarta tavlan (tavlan var svart på den tiden) redogöra för grodans blodomlopp. Jag klarade uppgiften och det kändes skönt.

När vi stod och väntade utanför nybyggnaden på att bli insläppta till första förhöret stod samtidigt Peter Flack, ni vet Hjalmar från Viiby, på trappan till gymnastikhuset och höll talet till våren. Han avslutade talet med att säga: "Där nere står de som ska upp i studentförhör. De ser ganska bleka ut." Då var det någon som sade: "Vi kan komma och titta på honom nästa år så får vi se hur han ser ut!"

På första rasten kom vår engelsklärare fram till oss och upplyste om att hon hade sett den okända text som vi skulle läsa och översätta. Hon tyckte den var mycket svår och hon var synnerligen nervös. Det hade ingen lugnande effekt precis.

Förhören gick emellertid bra och det gjorde det för alla de 165 elever som tog studenten det året. Det innebar att "Karros" flagga sattes upp och rektor Carl-Olof Bergström kom ut på huvudbyggnadens balkong och vinkade till oss alla. Efter att ha fått blommor av nära och kära vandrade vi sjungande till Stortorget och utbringade där ett leve för

frihetskämpen Engelbrekt. Frihet och demokrati hör intimt samman med en god utbildning. Efter detta tog vi plats i de fordon vi skulle färdas hem i. För min del i en personbil av märket Willys Overland, 1922 års modell. När vi svängde upp på Drottninggatan stod vaktmästare Nils Svensson i höjd med rådhuset och gav oss en cigarr som han också tände! Då var mogenhetsexamen fullbordad. Flickorna fick i stället för en cigarr en cigarett i ett gult munstycke.

Jag måste också nämna om det som föregick de muntliga förhören, nämligen studentskrivningarna. Före varje studentskrivning samlades vi utanför slottet och vandrade över kanslibron med ena foten i rännstenen fram till "Arbetshuset" där vi lade en slant med födelseåret på i den bössa som finns i väggen. Det skulle bringa tur. Vi bar också abiturientmössor. För oss som gick på allmänna linjen bar vi en upp- och nedvänd blomampel av bast som skulle föreställa en bikupa och på den hade vi fäst "plastbin" i långa ståltrådar. Två smala banderoller hängde ned på ryggen. På den ena stod "allmänt bifall" och på den andra "to bi or not to bi".

Man mötte under studietiden många färgstarka lärare. Jag måste nämna musikdirektören Valter Johansson. Han gick under benämningen "Klang-Johan". Han lade ned oerhört mycket förberedelsearbete inför sina lektioner något som vi elever kanske inte uppskattade tillräckligt mycket. Det ingick också i musikutbildningen att man skulle lära sig spela blockflöjt. Det var inte alla som tyckte detta var intressant. Tog man isär flöjten fick man fram en utmärkt visselpipa. Det ljudet var inget som "Klang-Johan" uppskattade. Han sprang bakom oss och delade ut örfilar till dem som missbrukat instrumentet på detta sätt. En handfast musikutbildning kan man säga.

Ett annat ämne som också hade en eldsjäl var teckning och linjalritning. Denne man var inte lika fysisk i sitt agerande som "Klang-Johan" och hette Jonas Bilting. Han lät oss inte bara sitta och rita av planscher utan gav oss en bred utbildning inom konsten. Jag minns än i dag hans målande beskrivning av impressionismen och andra konstriktningar. Det fanns också möjlighet att på hans lektioner skapa mosaikbord i olika vackra mönster. Han var en riktig nytänkare!

Den mest effektiva lärare som vi hade var nog lektor Ingemar Persson. Han hade också en Master of science-examen. Honom hade vi i ämnet geografi. Var det bara ca fem minuter kvar av lektionen så kunde lektionssalen mörkläggas på ett ögonblick och han hann med att visa en bildserie från något främmande land. Han hade en egen bildsamling

från sina besök i olika länder. Denna fick vi del av vid olika tillfällen.

Jag måste säga att den utbildning man fick i den nu snart 670 år gamla skolan var av mycket hög kvalitet. Dagens utbildning har en hel del internationella inslag. Jag tänker bl.a. på det rollspel med FN-anknytning som senast ägde rum här på "Karro". Med tanke på hur samhället och världen förändrats är dessa utbildningsinslag av största vikt. När jag gick på gymnasiet fanns det såvitt jag kan minnas inga sådana inslag i utbildningen.

Bedrivande av studier utomlands är i och för sig inget nytt. Jag tänker på Linnés lärjungar, som på 1700-talet reste till många fjärran länder för att inhämta kunskaper. Det var naturligtvis ett fåtal som kom i fråga på den tiden och möjligheten till högre studier berodde oftast på att någon välgörare tog sig an en begåvad yngling, som inte hade egna ekonomiska möjligheter. Resorna var givetvis förenade med många svårigheter av olika slag. Men om man lyckades komma tillbaka till Sverige – det var inte alla som gjorde detta – hade man stora möjligheter till en god framtid.

Ni står nu snart inför valet av yrkesinriktning. Många gånger är det tillfälligheter som faller avgörandet. Jag själv gjorde mitt yrkesval i en roddbåt på västkusten. Jag var med familjen på semester i Bohuslän och där träffade vi en annan semestrande familj där mannen visade sig vara chefsjurist på Sjöfartsverket. Han och jag var ute på en fisketur då han frågade mig vad jag tänkte bli. Mitt svar blev att jag inte var helt säker. Då sade han: läs juridik, då har du många vägar öppna! Det blev så och det har jag aldrig ångrat. Jag har varit verksam såväl i domstol som i statlig myndighet. De sista 20 åren av mitt yrkesliv förde jag statens talan i allmän förvaltningsdomstol. Jag ägnade mig också åt att tillsammans med en kollega utbilda landets processförare i domstol i konsten att agera vid muntlig förhandling i domstol. Där fick jag anledning att fördjupa mig i ämnet retorik, dvs. konsten att övertyga. Det är ett ämne som på senare år fått en renässans. Det gäller inte bara att ha rätt utan också att få rätt.

Jag är övertygad om att ni i dag känner samma glädje och lycka som jag gjorde för 51 år sedan. Minns den här stunden! Jag kan säga att jag än i dag har kontakt med nittonåringen som sprang ut genom "Karros" portar år 1965.

Lycka till med ert yrkesval! Jag önskar er alla en skön livets resa.

ROLAND ERICSSON

Saknas: Karros fana

”För höjandet av festligheterna vid läroverket, särskilt de militära, insamlade stadens och ortens damer och andra intresserade medel till anskaffandet av en fana av vitt siden med en därpå i guld och svart broderad örn, som svingar sig mot höjden. Den var komponerad av professor Scholander och överlämnades till ungdomen högtidligen vid uppvisningen i gymnastik och exercis på aftonen den 23 juni 1863 med ett kort tal av rektor Strömberg. ’Denna fana skall för eder vara en symbol för er egen strävan, som alltid skall vara riktad mot ljuset!’ Eleverna voro uppställda framför gamla skolhuset på Olaiplan.”

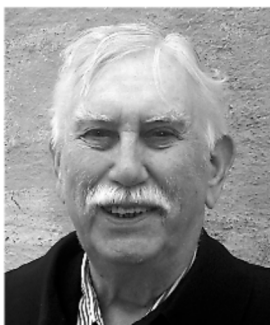
Men nu har fanan försvunnit! Om jag uppfattat det rätt gick det till så här: Våren 1993 överlämnades den till verkstaden på Historiska museet i Stockholm, för att de skulle lämna ett kostnadsförslag på en renovering, men genom byten i skolledningen följdes inte ärendet upp. Nu under våren 2016 har en mycket hygglig medarbetare på Historiska museet förgäves sökt efter fanan både i deras gömmor och frågat på tänkbara ställen, men nu får den nog anses vara ett minne blott. Det vore roligt att få del av gamla elevers minnen av fanan!

ERLAND BOHLIN

Är det något särskilt med Karro?

Per Restadh säger att det inte var något särskilt med Karro. Det var bara en god skola som lärde ut sådant som han senare fick nytta av.

Men när jag besökte Per hemma i Stockholm i vintras pratade han om Karro i två och en halv timme. Därefter skickade han några tillägg på sammanlagt 1 366 ord. Så vår skola tycks ändå ha varit något mer än en kunskapsfabrik för honom.

Per började i 1⁵ år 1940. Han gick fyra år i realskolan och sedan fyra år på latinlinjen i gymnasiet. Han tog studenten 1948. Han spelade handboll för Karro och var reserv i skolans fotbollslag. Och han spelade huvudrollen när hans klassföreståndare Brita Flink regisserade skådespelet Robin Hood och satte upp pjäsen i Stallet.

Så Per var en aktiv Karring, som oftast hade skolmössan på sig och som var med när det hände något på skolan. Men han minns inte att han tyckte att det var något särskilt att gå på Karro. Han ville inte ens börja. Efter fjärde klass i folkskolan, när många andra kom in på Karro, fortsatte Per i femman. Det var hans mormor som sedan tog med honom till Karro så att han fick tentera in i 1⁵, ett år försenad. Då märkte Per vad som skilde mellan folkskolan och Karro.

”När jag kom från femte klass visste jag knappt vad subjekt och predikat är. Det blev en nyttig utbildning i svenska språket och det var också nyttigt när vi började läsa tyska.”

Den som ledde Per i detta kunskapslyft var Brita Flink, som var hans lärare i svenska och tyska.

”Hon var före sin tid. Hon svarade för att vi fick den utbildning som behövdes. Sedan ordnade hon roliga timmen på lördagar och då skulle alla framträda. Vi fick vänja oss vid att tala inför klassen. Det har jag haft väldig glädje av. Det var sådant nyttigt som fick lära oss på Karro, men som inte syntes i betygen.”

Och så satte hon upp Robin Hood, inspirerad av den nya filmen med Errol Flynn och Olivia de Havilland. Per tror att han fick huvudrollen inte för att han var Brita Flinks favorit utan snarare för att han märktes

när han ofta, möjligen alltför ofta, ställde frågan ”varför är det inte tvärt om?”

Eftersom Karro var en pojkskola måste alla roller spelas av pojkar, så Carl Henrik Neijbert blev lady Marion. Harald Nilsson spelade Will Scarlet och Hans Svenson var Lille John. Per var nöjd med sin kostym, med gröna kalsonger och ridstövlar som han lånat ihop av familj och vänner. En släkting som var modist gjorde hatten, med en fasanfjäder.

Karros svar på Errol Flynn och Olivia de Havilland samt de andra ledande skådespelarna i dramat *Robin Hood*, som framfördes i Stallet. Manus och regi: Brita Flink. Från vänster Hans Svensson, Harald Nilsson, Per Restadh och Carl Henrik Neijbert.

I realskolan fick Per klart för sig att han hade lätt att lära sig språk, så kan valde latinlinjen i gymnasiet, där han fick Gustaf Sandsjoe som klassföreståndare. Per var helklassiker, det vill säga han läste grekiska och hans lärare var ingen mindre än rektor Urban Ursing.

”Han var som en annan människa när han fick vara lärare. Han fick ju inte många tillfällen att undervisa. Hans tid gick åt till administration.”

Urban Ursing var en drivande lärare och även folkbildare. Han tog initiativ till Karolinska aftonskolan för dem som inte kunde gå på läroverket.

Den lilla gruppen, vanligen fyra elever, som studerade grekiska låg bra till hos rektorn. Per blev befriad från morgonbön.

”Jag bodde inte särskilt långt från skolan, han ville väl bara vara hygglig.”

Per bodde på Målgatan, nära Eyravallen, så nära skolan att han kunde cykla hem på frukostrasten och få mat av mamma medan de som kom utifrån mest gick till Konsum på Stortorget. Det fanns ingen skolbespisning.

När Per berättar om sina år på Karro får man titta in i en tidsmaskin som går baklänges. Där syns många skillnader mellan nu och hur det var då, med kriget som bakgrund. Per hade en Europakarta på väggen hemma där han flyttade flaggor för att visa var fronterna gick. Sedan kom efterkrigstiden med FN, som var en stor sak. Per fick boken Förenta Nationerna i pris i en frågesport och FN var ett av ämnena i hans muntliga studentförhör i historia.

”Censorn Jalmar Furuskog var folkbildare och fredsvän. Förhöret gick mest åt till att tala om FN. Han frågade om vi trodde på FN. Javisst, svarade vi opportunistiskt, trots att misslyckandet med Nationernas Förbund var kvar i folks minne så att många tvivlade. Det blev ett ganska lindrigt förhör.”

I tidsmaskinen syns en del som gör besökaren glad och som man kan längta tillbaka till. Men det mesta är sådant som dagens elever på Karro inte skulle uppskatta. Livet i skolan är lättare nu för tiden när eleverna slipper titulera sina lärare som ”doktor” och när det inte är så noga med de svenska verbens pluralformer. Inte heller behöver eleverna vara rädda för att förlora en klasskamrat i polio, men det fick Per vara med om.

Det som gjorde mig själv mest förvånad är vad Per berättar om mobbning. Det var okänt, säger han, och då menar han inte bara själva ordet mobbning.

”Det fanns inget som liknade mobbning. Det hände att någon blev utsatt för klasstryk och då berodde det på onödigt skvaller. Jag minns bara att det hände en gång och det kom snabbt av sig. Annars var det ingen som gav sig på någon annan på det viset.”

Det var urvalet av elever som skyddade Karro mot mobbning, tror Per. Eleverna måste ju tenta in och de liknade varandra på det sättet att många kom från goda familjer där det fanns föräldrar som hjälpte sina barn att undvika det tänk som är orsak till mobbning. Den där likheten hade inget med pengar att göra. Karrorättorna kom från både rika och mindre rika familjer. De minst rika fick nedsatt terminsavgift och till dem hörde Per. Andra i klassen visste om det, men det orsakade inte mobbning.

Det var värre i folkskolan, vilket Per fick uppleva när han gick i fjärde klass i Engelbrektskolan.

”Där rök dom ihop och slogs på skolgården. Någon försökte racka ned på mig. Jag var ju inte bland de mest storväxta och muskulösa så en annan pojke tog mig i försvar. Då blev det slagsmål så stickor och strån yrde.”

Frågan om judarna var högaktuell under krigsåren, berättar Per. Han hade släktingar som hade ”en minst sagt dubiös” inställning till judar. I Örebro fanns det folk som inte handlade på EPA eller Turitz eftersom det sas att ägarna var judar.

”Men den där saken smittade inte av sig på Karro. I klassen över oss gick en judisk pojke. Det jag minns är att jag var avundsjuk på honom eftersom han fick vara ledig på lördagar och så var han befriad från morgonbönen.”

Dock var Karro inte isolerat från uppfattningar som fanns då, men som nu betraktas som rent tokiga. Per minns att en av lärarna i sista ring föreläste om rasbiologi.

När Per berättade stannade han upp då och då. ”När man börjar titta på det här, tänk vad allt har förändrats.” Och det kommer fram mycket som har förändrats till det bättre. Per är ändå glad för sina år på Karro. Han säger att det var ett ”lyft ur den monotona folkskolelunken”, som gav honom både kunskaper och upplevelser inom kulturen. Men så tänkte han inte under skoltiden.

”Våra stipendiater, som just har tagit studentexamen, kan svara på frågan vad som är bra med Karro. Det hade inte jag kunnat säga. Men nu känner jag så att säga retroaktiv tacksamhet till Karro.”

PEHR THERMAENIUS

En härlig bok!

När Örebro förra året firade 750 år kändes det lite osäkert för många, men vi kunde ju i alla fall se tillbaka på att det var 50 år sedan vi firade 700-årsjubileet. De kulturella inslagen hade kunnat vara fler, men ett storverk lämnar jubileet efter sig: "Författarna och staden. Örebro – 750 år i litteraturen", av Astrid Lindén och Clas Thor. Det är 400 sidor i A4 som förtecknar 300 författare, som alla har någon anknytning till Örebro. Jag instämmer i bokens karaktäristik av sig själv: "Författarna och staden är ett nytt sätt att berätta om Örebro: en personlig litteraturhistoria och en stadskrönika, en vägvisare till både staden, författarna och deras böcker." Jag är imponerad av all lättsamt formulerad lärdom, inte minst av de 20 sidorna med rubriken: "Schola Carolina. Om Karolinska läroverket som plantskola för blivande äventyrare, poeter och författare." Det är en riktig presentbok och den kan beställas från thor.media@telia.com och kostar bara 200 kr plus porto.

ERLAND BOHLIN

Vad en tidningsanka kan leda till

Örebro aftonskola 1944 – 1967 (från och med 1960 Karolinska aftonskolan)

Vid Örebrokarolinarnas i Stockholm vårmöte 2015 gavs några författarporträtt ur Örebros litterära värld. Där nämndes Hans Mörk som var en av mina lekkamrater från koltåldern fram till tredje klassen i gamla Olaus Petri folkskola. Våra vägar skildes åt redan innan jag började i Karro. Hans lär ha sagt att han gått i Karro eller något i den stilen. Vid vårmötet kom jag att tänka på att vi i vuxen ålder träffades av en slump på Olaigatan och att Hans då nämnde att han börjat i en aftonskola ledd av Karros dåvarande rektor Urban Ursing och uttryckte sin stora uppskattning av honom. Skam till sägandes hade informationen om denna undervisning undgått mig trots att den i tiden i stort sett sammanföll med min egen tid på Karro.

Vid tillfälle frågade jag Hans Ursing vad han visste om skolan och faderns engagemang. Han lånade mig boken: ETT KVARTS SEKEL MED VUXENUNDERVISNING, Karolinska aftonskolan 1944–1967 skriven av Urban Ursing.

Denna bok på 70 sidor är ett i sin vision och saklighet märkligt dokument och med tillåtelse vill jag först citera det visionära och vem kan bättre än Urban Ursing själv formulera detta. Under sin sommaresemester i Bohuslän 1944 fick han läsa i Nerikes Allehanda att Örebro skulle få en aftonskola lokaliserad till Karolinska läroverket och i fortsättning får han själv ordet:

”Det var ju en intressant nyhet mitt i sommarstiltjen. Visserligen tyckte jag, att det var litet egendomligt, att jag som Karolinska läroverkets rektor inte blivit kontaktad om att en helt ny skola om en månad skulle starta i våra lokaler. Men ferielättjan gjorde, att jag inte tog något omedelbart initiativ. Det behövde jag ej heller, ty bara några dagar senare fick jag, när jag studerade ett nytt nummer av samma tidning anledning att spärra upp ögonen ännu mera.

Denna gång lydde rubriken ”Örebro Aftonskola - ett falsarium”. Det berättades att tidningen fått många påringningar av personer, som var intresserade av skolan och ville veta detaljer. Tidningen hade kontaktat Skolöverstyrelsen och fått beskedet att inga sådana planer förelåg. En

person hade på eget bevåg tagit på sig detta initiativ och kontaktat personal, lärare, myndigheter och tidningsredaktioner.

Tidningen beklagade att en så otrolig händelse kunnat inträffa. Man underströk också, att behovet av en sådan skola kvarstod, vilket tydligt dokumenterades och ansåg, att det vore plats för ett kommunalt initiativ för att motsvara det studieintresse, som tydligen fanns bland stadens äldre ungdom”.

Att detta behov var dokumenterat ledde korrespondensinstitutet NKI (sedermera sammanslaget med Hermods) att kontakta rektor Ursing, som samtidigt funderat på saken. På fråga ställde han sig genast villig till att försöka realisera aftonskoleprojektet.

Vid ett offentligt informationsmöte i Konserthuset informerade rektor Hartman, NKI, om möjliga undervisningsmetoder. De närvarande var mycket positiva till förslaget och anmälningarna påbörjades genast. En kommitté bestående av föreståndaren för ABF i Örebro och rektor Ursing tillsattes och fick i uppdrag att föra saken vidare.

Vid samtal med stadsdirektören Gösta Johansson och Oscariakoncernens vd Gösta Åqvist, vilka i sin tur blivit kontaktade av ”bedragaren” blev reaktionen mycket positiv, kommunens stöd kunde påräknas och en styrelse kunde konstitueras. Förutsättningarna var att skaffa elever, lärare och skollokalerna.

Vid utannonsering till första klass av realskolan anmälde sig 14 manliga och 4 kvinnliga elever. Ordinarie lärarlönerna var på den tiden sådana, att tillfällen till extra inkomster lockade och det var inte så svårt att få det fåtal lärare som behövdes till att börja med. Eftersom dagskolans lokaler var oanvända kvällstid föll det sig naturligt att tillhandahålla läroverkets lokaler för aftonskolan. Avgiften per elev och år blev 420 kr motsvarande lärararvoden, korrespondensundervisning m.m. som skulle erläggas med 35 kr/månad.

Skolpremiären ägde rum 19 september med inriktning på realexamen. Höstterminen 1945 hade skolan 20 manliga och 8 kvinnliga elever. Under verksamheten kom NKI-skolan fram till att avgiften behövde höjas vilket inte var aktuellt och efter övervägande drog man sig ur samarbetet. Med kommunalt ökat stöd kunde undervisningen fortsätta. Klass 4 hade under årens gång reducerats till 8 elever 1947. Av dessa föll 2 bort efter de skriftliga proven. Till muntlig examen gick alltså 6 elever vidare och blev godkända.

Vid det här laget var klasserna 1 – 4 i verksamhet och tanken på en gymnasial påbyggnad växte. Med en skisserad studieplan beslöt styrelsen att föreslå stadsfullmäktige att inrätta ett 3-årigt gymnasium för vuxna i Örebro. Sagt och gjort. Höstterminen 1948 anmälde sig 17 elever till latinlinjen och 10 till reallinjen, omkring hälften manliga och hälften kvinnliga. Det uppstod problem med lönesättningen för lärarna som ansågs för låg men denna löstes genom en modifierad anpassning till statens löneplan.

En första studentexamen ägde rum vårterminen 1951. Sex elever hade kämpat sig fram till de skriftliga proven, varvid två ej godkändes. Resten genomgick framgångsrikt muntlig examen.

Ett statsbidrag på 20 000 kr utanordnades för första gången i den statliga budgeten vilket kan jämföras med stadens utgifter på 65 000 kr.

Den 6 juli 1954 fick skolan efter framställning gjord redan i början av 1953 examensrätt. Tidigare hade eleverna måst resa till Linköping för att avlägga examen.

År 1954 hade 10 år förflutit från skolstarten. I årsredogörelsen berördes två väsentliga problem, dels frånvaron, dels betygsättningen som förutsättning för flyttning till högre klasser. Med hänsyn till att undervisning meddelades till vuxna, oftast yrkesarbetande personer kunde dessa frågor betraktas mer liberalt än vid de statliga läroverken i allmänhet. När vid höstterminen samma år en ny gymnasieorganisation infördes, var det denna gång inte en produkt av lokala förhållanden utan av att en sådan omorganisation enligt riksdagens beslut infördes allmänt vid alla landets läroverk. Vid sidan av de hävdvunna latin- och reallinjerna upprättades den allmänna linjen. Denna linje passade skolans elevunderlag och skolan fick samma år en ring 1 dit 11 elever anmälde sig samtidigt som de högre ringarna fortsatte enligt sin gamla timplan. Antalet elever var nu 135.

Vårterminen 1955 anmälde sig 13 elever för avläggande av realexamen, varvid 11 godkändes. Samtliga 11 blev sedan godkända vid muntlig examen, somliga med mycket bra betyg.

Samma år fick räkenskaperna anpassas till stadens, som löpte per kalenderår. Skolans budget var då 100.000 kr, med lärarlönerna som allmänt överskuggande post. Terminsavgifterna uppgick 12 000 kr och statsbidraget till 20 000 kr.

Den nya gymnasieformen var fullt genomförd från och med höstterminen 1957. Resultatet avsatte sig i ökat antal real- och studentexamina. Elevantalet steg så sakteliga och uppgick höstterminen 1958 till 133, fördelade med 37 på gymnasiet och 96 i realskolan. Av eleverna var 60 kvinnliga och åldersgruppen mellan 15 och 53 år. Denna höst var genomsnittsåldern 22 år.

År 1958 skedde en stor omvälvning i det svenska skolväsendet, vilken också berörde aftonskolan. De allmänna läroverken hade hittills i motsats till folkskolorna varit statliga men nu kommunaliserades hela skolväsendet, vilket innebar att en skolstyrelse tillsattes i varje kommun med vidsträckt beslutanderätt över samtliga kommunens skolor, inklusive aftonskolan, som alltså blev en erkänd del av stadens skolväsende. För Urban Ursing innebar det en stor lättnad att utbetalning av löner till lärarna och skolans ekonomi i övrigt övertogs av en ny styrelse och dess tjänstemän. Men den nya styrelsens vädjan om ökat statsbidrag förklingade ohörd. Som fallet var i allmänhet ordnades stödkurser på realskolestadiet. Redan första terminen blev det 10 kurser. Ett ökande antal kunde noteras: läsåret 1960/61 deltog sålunda 291 elever, följande år 395, året 1962/63 463 och 1963/64 omkring 500 elever.

Vid ingången av 1960-talet väcktes genom TBV tanken att studera delar av timplanen med huvudsaklig inriktning på moderna språk och matematik vilket också genomfördes. T.o.m. på realskolestadiet kom redan nu så många, som ville komplettera sitt realexamensbetyg i matematik, att det gav anledning till att inrätta en särskild kurs för dessa, vilket blev början till en i fortsättningen omfattande kursverksamhet på realskolestadiet.

Överraskande nog kom 1960 en önskan att aftonskolan skulle benämnas Karolinska aftonskolan (ungefär vid samma tid erhöll medicinska högskolan i Stockholm namnet Karolinska institutet). För Urban Ursing framstod det som ett "helgerån" att tillägna sig detta namn utan hörande av någon högre myndighet eller ens Karolinska läroverket. Det kunde verkligen kallas att lysa med lånta fjädrar. Men eftersom frågan inte ansågs vara värd en strid konfirmerade styrelsen det nya namnet utan kommentar.

År 1961/62 kom beslut om 4-årigt gymnasium. Reallinjen kom då på grund av minskande intresse att ersättas av allmänna linjen. Året därefter vidgades examensrätten från beroendet av examinering vid de

statliga läroverken till att få samma status som den vid Folkuniversitetets kvällsgymnasier.

År 1963 ansökte skolstyrelsen om utökat statsbidrag, vilket 1964 resulterade i att "statsbidrag skulle utgå enligt givna bestämmelser till Karolinska aftonskolan från 1 juli 1963, alltså retroaktivt för det gångna läsåret".

Skolan hade sålunda som en av de första i landet fått officiellt erkännande. Pionjärarbetet var slut och det hade burit frukt. Intagning av elever bedömdes av en särskild nämnd men i praktiken överläts dess befogenheter förtroendefullt till rektor vilket medgav omgående besked och besparade oss de kompletterande och tidsödande skriftliga beskederna.

Läsåret 1964/65 började alltså under de bästa auspicierna. Skolan växte och nya skaror strömmade till. Det var främst kursverksamheten på gymnasiet och allra mest på realskolestadiet. Man började nu också intressera sig för nya ämnen på realskolestadiet, bortsett från svenska för så pass perifera ämnen som biologi, fysik och kemi. Avsikten var att plocka poäng för inträde på olika utbildningsanstalter, t ex tekniska gymnasiet och sjuksköterskeskolan.

Under 1965 tillkom på Urban Ursings initiativ en interimsstyrelse för en elevsammanslutning, vars namn kom att bli "förtroendenämnden" - ett arv från motsvarande sammanslutning bland Karolinska läroverkets elever. Det blev början till en mycket lyckad verksamhet till gagn för både eleverna och därmed skolan själv.

Inför läsåret 1966/67 beslöt riksdagen att en genomgripande reform skulle göras beträffande daggymnasierna, att tillämpas successivt från höstterminen 1966. Samma år fattade man beslut om vuxenutbildningens organisation. Som målsättning gällde, att den skulle infogas i det allmänna skolsystemet. Konsekvensen av övergång till reformen blev att klasssystemet både i realskola och gymnasium övergavs, vilket Urban Ursing inte betraktade som positivt, eftersom det i en sammanhållen enhet finns värden i form av stimulans och sporre att se andra arbeta och av det kamratskap och den sammansvetsning som uppstår vid en daglig och år efter år fortgående samvaro, värden som kan ge behållning långt efter avslutade studier.

Redan då gymnasiet startade fanns förhoppningar att få uppleva studentexamen vid aftonskolan. Denna förhoppning grusades efter

diverse överväganden inom Skolöverstyrelsen och i och med år 1968 försvann denna examensform från agendan.

Urban Ursing slutade efter läsåret 1966/67 som rektor för aftonskolan. I den sista av honom uppgjorda katalogen hade aftonskolan följande elevantal:

gymnasiet 83 (vara 42 manliga och 41 kvinnliga),
realskolan 64 (33 manliga och 31 kvinnliga),
eller tillsammans 147 elever i fullständig skolgång.

I kurserna på gymnasiet deltog 150 elever och i realskolan 204 eller sammanlagt 354 elever. Hela antalet av dem som undervisades i aftonskolan var alltså 510, att jämföra med 18 elever vid starten 1944.

År 1968 slogs skolan samman med Örebro handelsgymnasium och blev Örebro skola för vuxna (Komvux).

Texten ovan är ett referat av rektor Urban Ursings egen redogörelse som alltså är ett dokument skrivet av aftonskolans grundare. För mig och kanske många andra återger den en sida av den Urban Ursing som få av oss, med undantag av hans familj, lärde känna. Texten vittnar om en person som är visionär men med djup förankring i det positiva med sammanhållet klassystem i både realskola och gymnasium.

PER RESTADH

Sällskapens stipendiater 2016

Gellerstedtska fonden 3 st á 10 700 kronor: Khawlah Al-Maliki, NAB13;
Herman Sollerman, NAA13; Karolina Öhman, ESA13.

Widlundska fonden 4 st á 10 700 kronor: Hanna Svensson, ESC13;
Rebecka Lewin, ESB13; Axel Östman, SAA13; Paulina Lindqvist.

Ursings fond 5 000 kronor: Lili Hsu, SAHU13.

Ericssons fond 5 000 kronor: Albin Sjöholm, SAHU13.

Karropennan: Hanna Svensson, ESSC13.

Nyllets kamratstipendium: Maja Freij, SAA13.

60-årigt studentjubiläum

I augusti träffades traditionsenligt 1956 års Karrostuder på sin gamla skola som efter om- och tillbyggnad fått en ny karaktär. Sedan de under några dagar i mitten av maj 1956 fick sina vita mössor har de regelbundet träffats för att odla minnen och vänskap. Carl-Anders Lindstén och Göran Brandell hade satt samman ett program som omfattade två dagar. Det började med ett besök i S:t Nicolai kyrka där musikern Karl-Magnus Larsson bjöd på orgeltoner. Därefter blev det naturligtvis besök på Karro. Ciceron på skolan var karrokännaren Erland Bohlin. Han berättade om den omfattande förnyelse som skolan har genomgått. Sedan blev det rundtur i Örebro. Andra dagen var sällskapet i Ännaboda och då, på Ännaboda klint, berättade Anders Lindstén om tiden då Yoldiahavet nådde upp till Kilsbergskanten.

ANDERS ERKMAN

För 60 år sedan tog de studenten på Högre allmänna läroverket för gossar. Från vänster: KG Jonasson, Per Sahlin, Göran Brandell, Håkan Thyberg, Jan Ode, Olof Skantz, Carl Anders Lindstén, Per-Axel Wiktorsson och Sture Åqvist. Foto: Anders Erkman

ÅTERTRÄFFEN. Från Ulf Södersten kommer den här bilden, tagen lördagen den 21 maj. Då firade nämligen ett 70-tal före detta elever 50-årsjubileum av studentexamen 1966. Ulf berättar att firandet inleddes med samling i aulan på Karro där rektor Annika Kronwall hälsade välkommen och biträdd av Lars Hallmén och Erland Bohlin förevisade de nya och renoverade lokalerna. Middagen intogs därefter på Stadsträdgården där stämningen var glad och hög, med sång och full av minnen. Foto: Lars Hallmén